

Godisnje \$ 5.— mjn
 Por año
 Inozemstvo Dolar 2.50
 Exterior
 Redacción y Administración
 NUEVA YORK 3424
 U. T. Mayo 38 - 6464
 Buenos Aires

GOSPODARSTVO

LA ECONOMIA

GLASILO SLOVENSKIH PRIVREDNIKA U JUZNOJ AMERICI
 Organo de la Inmigración Productora Eslava en Sud América

Dirección del Destinatario:
 Sr. Don

Godina — Año II.

BUENOS AIRES, 20 oktobra 1927

Broj — Número 27

SECCION CASTELLANA

a cargo del Dr. Pedro Pandol - Tadiich

LOS TABACOS DE TUCUMAN

Por
FELIX CHARLAN

Situación actual del cultivo del tabaco en Tucumán

Los tabacos de Tucumán han gozado durante mucho tiempo de una reputación especial. Fueron objeto, por muchos años, de una activa exportación a Bolivia y Chile y constituyendo, para los cosecheros de la provincia, así como para los negociantes que se especializaban en ese comercio, una fuente importante de recursos.

Actualmente, este comercio de exportación, si no ha desaparecido por completo, resulta de escasa importancia. La explicación de este fenómeno podría quizás hallarse en el hecho de que, particularmente en Chile, se ha aumentado considerablemente la extensión de los cultivos de tabaco, haciéndose, en consecuencia, menos sensible la necesidad de importar allí tabacos argentinos.

Sea cual fuere la causa el hecho es que han disminuído sensiblemente en el sur de la provincia de Tucumán las extensiones consagradas al cultivo del tabaco. La caña de azúcar ha ido ocupando paulatinamente el terreno de los antiguos tabacales. El agua de riego, otrora en cantidades abundantes para los cultivos de tabaco, es, en la actualidad, absorbida, en su mayor parte por las plantaciones de caña y de hortaliza llegando a veces sólo un pequeño hilo de agua a las tierras más alejadas, a las cuales ha sido relegado ahora el cultivo del tabaco.

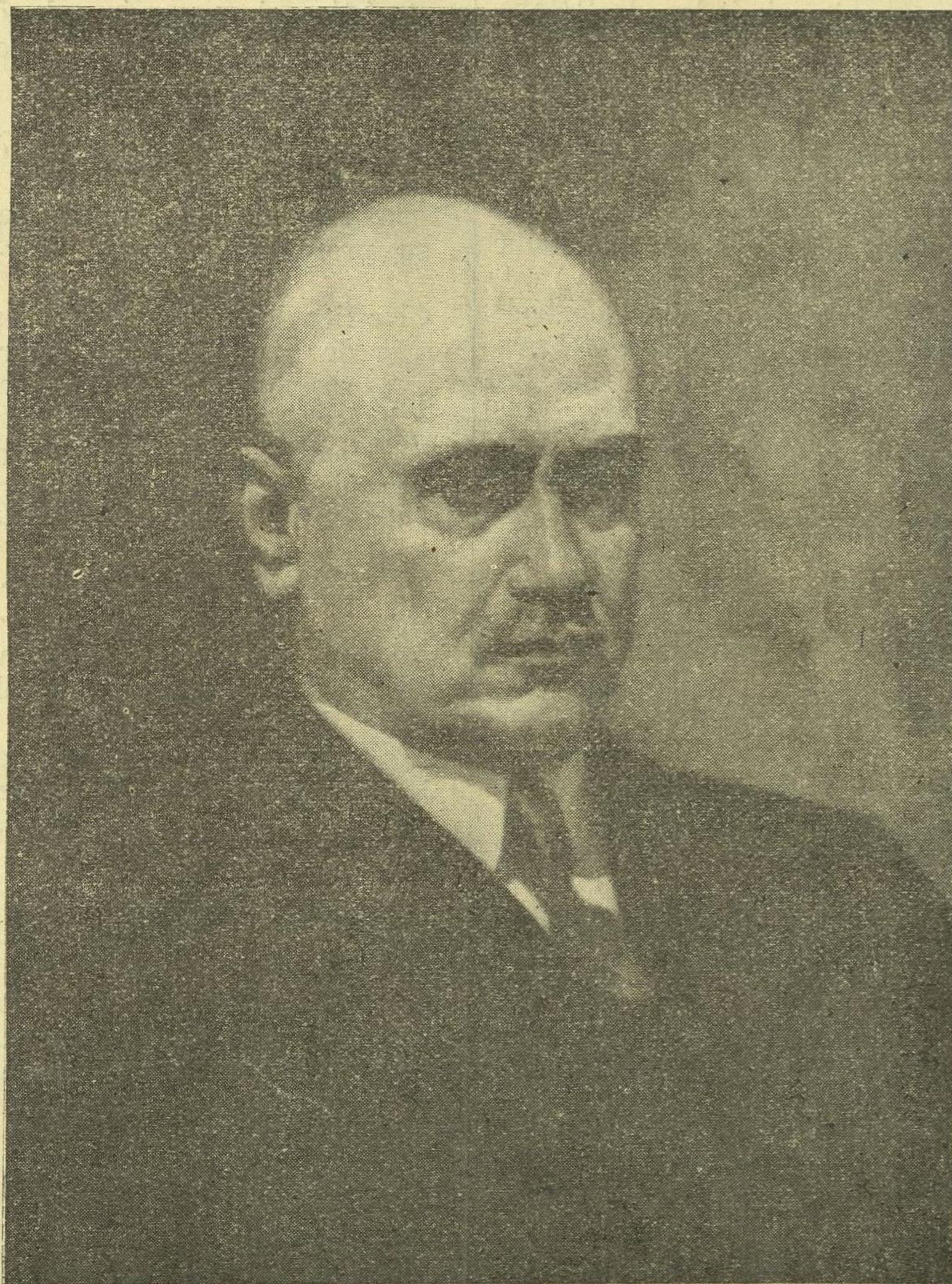
Situación económica de los productores

En la actualidad, la condición económica de los cosecheros de tabaco de Tucumán, puede conceptuarse precaria.

Los precios abonados a los cultivadores son, desde hace dos años, de \$ 3 a \$ 4 por los diez kilos, mientras que, según ellos, deberían obtener \$ 5 para llegar a cubrir tan sólo los gastos de producción. Estos últimos resultan difíciles de determinar debido a las considerables variaciones que se constatan en la densidad de las plantaciones.

Tomando como base una plantación realizada a las distancias

de un metro por 50 centímetros, resultarían 20.000 plantas por hectárea. Deduciendo las plantas cuyo arraigue no ha podido efectuarse debido a condiciones climáticas desfavorables, las destruídas por los insectos, en par

Ingeniero R. LEHKY
 Por el pintor checoslovaco G. SYKORA

La enseñanza de una exposición

Bajo el protectorado del Ministro Plenipotenciario Argentino en Praga, Dr. Hilarión D. Morena, ha organizado en la galería Witcomb en la calle Florida, una exposición de sus telas el pintor checoslovaco G. Sykora.

El artista nació en el año 1889 en Teplíce—Šanov; sus estudios hizo en la Academia de Pintura

en Praga, bajo la dirección del profesor V. Hynais, maestro en dibujo perfecto y armonía de colores. El alumno aprendió a apreciar el valor del dominio de la parte técnica en el arte, evitar todo falso efecto, y una observación de la gran maestra que es la naturaleza; aprendió que el arte no lo constituye un cierto estilo, sino la concepción del artista, y su capacidad de darle la expresión apropiada con la armonía de línea y color.

Dos circunstancias son que motivan estas líneas en nuestro periódico, a pesar de que no se trata de un tema especialmente económico.

El señor Sykora vive ya cinco años en este país, dedicando especial atención al Norte de la Argentina. Seis telas son el fruto de estos estudios. La labor de un artista eslavo en un país iberoamericano es uno de los vínculos verdaderos entre dos mundos, que hasta ahora no estaban vinculados más que por perjuicios recíprocos.

Otra circunstancia sugestiva es el hecho, que la exposición de sus cuadros ha podido ser realizada con la ayuda financiera del conocido industrial checoslovaco señor ingeniero R. Lehky. Este encontrando en la Argentina el campo propicio para sus actividades y progreso, verdaderamente no ha podido encontrar un modo más digno de demostrar su reconocimiento hacia su nueva patria que como lo ha hecho en este caso: ayudando a un artista compatriota suyo para que se desarrolle aquí, y presentándolo al público argentino.

Hacemos constancia del caso para dar un ejemplo como a los pudientes inmigrantes, en el ramo del arte verdadero, se les brinda la ocasión de hacer para su patria antigua una propaganda eficaz, para que así el público en éstos países se pueda persuadir que el nombre "eslavo" no es un sinónimo de "barbaro", ni el nombre "yugoeslavo" el de "balcanismo", como pretende presentarnos a la América Ibérica cierta propaganda adversa e interesada, para que no se nos conozca sin intermediarios y en el pleno valor de nuestras verdaderas intenciones y posibilidades de progreso.

ticular el gusano gris y por la enfermedad conocida bajo el nombre de "corcovo", podríamos calcular en el momento de la cosecha unas 10 a 15 mil plantas.

En ciertos años en que los perjuicios del "corcovo" resultan sensibles, no es raro encontrar plantaciones de tabaco presentando un número de plantas resistentes, inferior al 50 % del total de las trasplantadas al comenzar la estación.

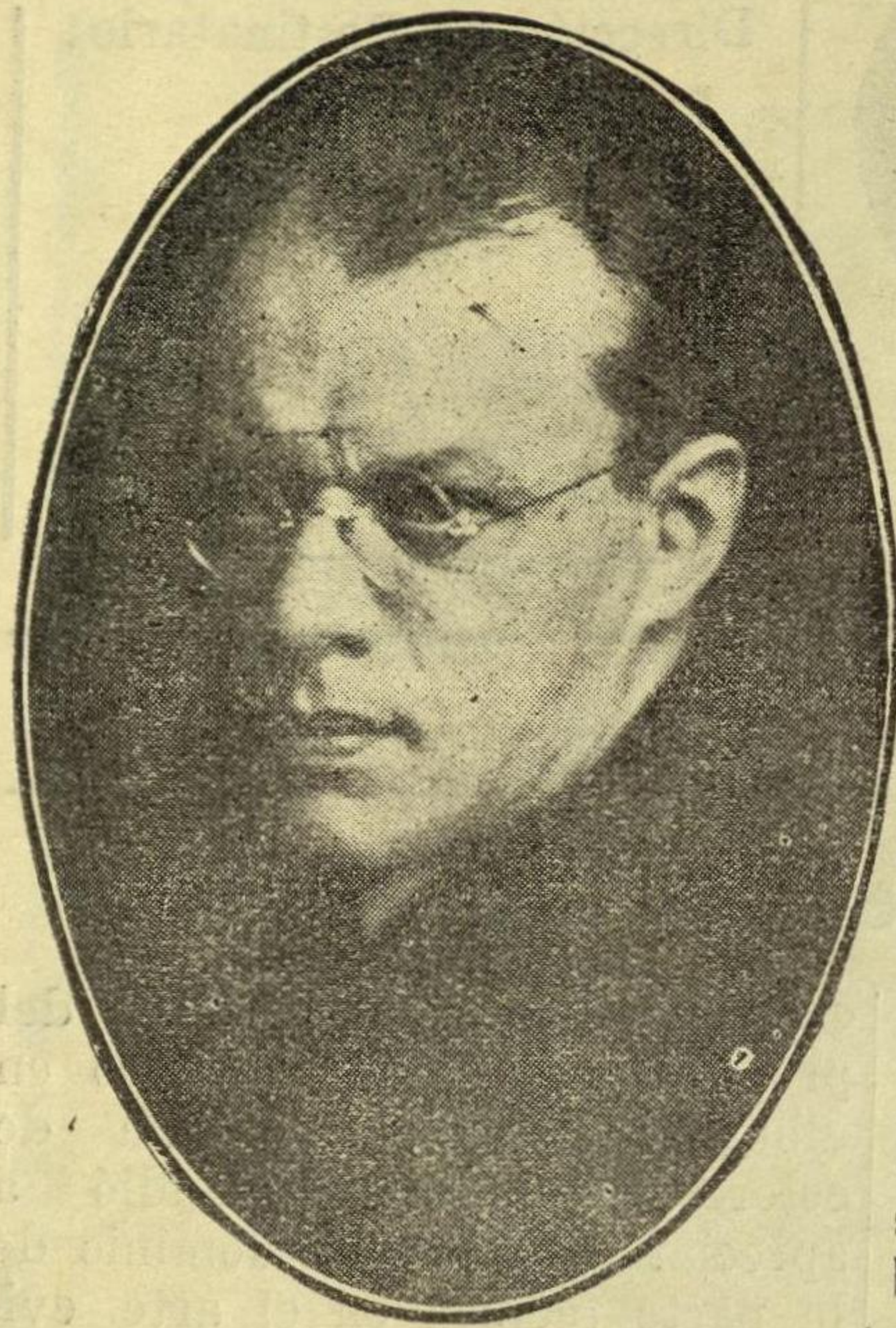
Antes de poder determinar en forma cierta el rendimiento en

(Sigue en la pág. 2.)

NOTAS DE LA ADMINISTRACION

Ponemos en conocimiento de nuestros distinguidos lectores que el señor Dr. Pedro Pandol Tadiich a cuyo cargo están nuestra "Sección Castellana", tiene facultades para recibir avisos y suscripciones para este periódico como así mismo para otorgar los recibos correspondientes.

El precio de la suscripción por un año es de \$ 5.—, moneda nacional.

Gustavo SYKORA
artista pintor checoslovaco

(Continuación de la pág. 1.)

peso por hectárea de una cosecha de tabaco para Tucumán y los gastos de producción de esta cosecha, en forma tal que pueda tomarse en cuenta este elemento en un cálculo que resulte suficientemente exacto, debería resolverse el problema del aporte regular y seguro de las cantidades de agua necesaria para el mantenimiento y el desarrollo de los almáigos, para la preparación de las tierras en el momento deseado y para la irrigación de las plantaciones i intervalos suficientemente breves como para que no se detenga el desarrollo hasta llegada la madurez.

En estas condiciones, el cosechero que quiera dedicarse al cultivo del tabaco en Tucumán, sólo deberá considerar la lucha contra los insectos — lucha que puede llevarse fácilmente a cabo, gracias a los insecticidas que proporciona actualmente la industria y cuyo precio, si se tiene en cuenta su eficacia casi segura esta lejos de resultar prohibitivo—y a adoptar todas las precauciones posibles para evitar que su plantación sea destruída, antes de la cosecha, por el "coreovo".

En general, se considera que, en la zona tabacalera de Tucumán, las plantaciones precoces de tabaco no sufren tan intensamente los ataques del "coreovo"; es, en consecuencia, la plantación precoz la que allí se impone, siempre que pueda disponerse de agua en el momento requerido.

Variedades de tabaco cultivado en Tucumán

De acuerdo con los informes recogidos por esta División, el número de variedades cultivadas en la zona sur de Tucumán durante el período próspero, era relativamente elevado. Según las versiones de los que han estado en contacto con los cosecheros de tabaco de aquel entonces, se encontraban en las plantaciones tipos de tabaco "Cubano" casi puro, al lado de todas las variedades criollas que han subsistido hasta ahora.

Dichas variedades de tabaco han desaparecido por completo en la actualidad con excepción de ciertas subvariedades de un tabaco designado bajo el nombre de "Habano-colorado" que posee todas las características de un tipo "Virginia": forma de la hoja, dirección de las nervaduras, tendencia a secar color rubio claro, ya sea al sol como a la sombra.

La naturaleza de las tierras, ligeramente distintas en las diversas zonas de cultivo de Tucumán (Villa Alberti, La Cocha, etc.), tiene una influencia notoria sobre textura de las hojas. En general los tabacos de La Cocha, son más gomosos y por consiguiente de sabor más fuerte que los de Villa Alberti. Los de esta última procedencia tienen una tendencia a secar de color más claro que los de La Cocha.

En el transcurso de los dos últimos años, la División Tabaco de este Ministerio, ha efectuado ensayos comparativos con las diversas subvariedades de "Habano-colorado" en Tucumán. El objeto principal que se perseguía era el de obtener, si era posible, tabacos con una proporción mínima de nervaduras.

Mientras que las subvariedades de hoja ancha, recomendadas por la División Tabaco a este efecto, han sido aceptadas fácilmente por los cosecheros del grupo de La Cocha, prefieren aún las subvariedades de hoja relativamente angosta y de nervadura leñosa que cultivan desde hace tiempo y que proporcionan, generalmente, una hoja algo más espesa que el "Habano-colorado" de hoja ancha que se trata de implantar y difundir en toda la zona tabacalera de Tucumán.

Ya se ha hecho notar — y conviene hacerlo resaltar — que este informe contiene solamente anotaciones preliminares destinadas a hacer conocer los resultados obtenidos, hasta ahora, en los ensayos efectuados por la División Tabaco en la zona tabacalera de Tucumán. Dentro del mismo orden de ideas, debe decirse que sería prematuro sacar en conclusión, desde ya, que la variedad "Warne" está llamada, necesariamente, a reemplazar en forma rápida, en esa región, a todas las demás variedades. Pero conviene, eso sí, señalar el interés que existe en continuar el estudio de esta variedad, no sólo en Tucumán, sino en toda la región noroeste del país.

Si bien actualmente la industria tabacalera de la República gravita, principalmente, sobre las variedades designadas bajo el nombre de "tabacos negros" fermentados: tipo "Brasil-Bahía, Cubano, Corrientes, etc.", está tomando contornos cada vez más definidos hacia una tendencia en favor de la adopción, por parte del público en general, de los cigarrillos de tabaco rubio tipo "Virginia". El cultivo del "Warne", o, en términos más generales, de los tabacos tipo "Virginia" en el norte del país se im-

pondría el día en que se estuviese seguro que proporcionaría a la industria nacional, productos que ésta pudiera utilizar y que fueran tales que, sin recurrir al procedimiento de desecación al aire caliente, resultarían suficientemente aromáticos y livianos, pudiendo en consecuencia, presentarse en los mercados internacionales, como una categoría, por decirlo así, nueva susceptible de entrar en mezcla con tabacos cuya utilización es universal; su costo de producción y por consiguiente el precio deberá resultar relativamente bajo, dado que se habrían descontado los gastos que demanda la desecación al aire caliente.

El "Warne" cultivado en la zona norte del país, podría, en esas condiciones, llegar a ser objeto de un importante comercio de exportación.

Para comprobar definitivamente la facultad que han demostrado poseer en Tucumán los "Virginia" de mantener el aroma característico sin recurrir a la desecación al aire caliente, se continuarán los ensayos con el "Warne" y se agregarán a esta experiencia otras variedades del mismo tipo.

Preparación de las cosechas para su presentación en el mercado

Clasificación. — Desde este punto de vista, puede decirse, que es mucho lo que aun queda por hacer.

La clasificación adoptada por la generalidad de los cosecheros, consiste en separar dos clases: primera y segunda.

Es fácil comprobar que, por lo menos la segunda categoría, contiene una proporción exagerada de hojas de escaso o ningún valor comercial y que la primera, de hojas más o menos sanas, tiene tabacos que convendría separar.

Es evidente que, en la actualidad, los industriales se ven trabados por esta deficiente clasificación y los cosecheros deberían darse cuenta que son los primeros perjudicados por este estado de cosas y que obtendrían beneficios en proporcionar ellos mismos la mano de obra en serles reembolsados.

En materia de clasificación, lo menos a que podría aspirarse, sería la determinación de tres categorías, en lugar de dos como se hace actualmente.

Ministerio de Agricultura Secc. Propag. e Informes.

AFORISMOS SOBRE LA PROPAGANDA

Si estuviérais seguros de los resultados, anunciaríais.

Si anunciáis, es porque estáis seguros de los resultados.

La publicidad es tanto mejor cuanto más envejece.

La publicidad es un impuesto sobre la venta que enriquece a quien lo paga.

La publicidad es el camino más

corto de un negocio a otro.
* * *
—¿La publicidad?... ¡Es viento!
* * *
—Sí, es viento en popa.
* * *
Una casa conocida vale por dos.
* * *
J. W. L.

El deber y el placer

Si yo tuviera que condensar en una sentencia toda la experiencia que he adquirido durante una vida activa, dice Nasmyth, y tuviera que presentarla a los jóvenes como regla y recibo seguro de éxito en cualquiera posición social, la formularía en éstas palabras: Primero, el deber. Segundo, el placer. Por lo que he visto, estoy convencido de que lo que generalmente se llama "mala fortuna", "mala suerte" y "desgracia", en nueve casos sobre diez, no es más que el resultado de "invertir" la sencilla máxima anterior. Una experiencia tal como la que he tenido, me convence de que el fracaso tiene su origen en el mayor número de casos en la falta de abnegación de sí mismo y de sentido común.

R. J. S.

LITERARIAS

MI FILOSOFIA

El orgullo, que es innato en el hombre, tiene sus pequeñas exigencias; y tanto más imperiosas cuanto son menos justificadas.

—Hay personas a quienes la seguridad de poder satisfacer un capricho les obliga a crearlos.

—Exigir simple y estrictamente de las cosas las cualidades que pretenden tener; todo el sentido de la crítica reside ahí.

—Las palabras me hacen el efecto de un colegio infantil que sale a pasear guiado por la frase.

—De todas las persecuciones, la persecución de las cosas es la más insoportable. Es de las más temibles, porque no se cansa, se aferra a un hombre indefenso y le martiriza de todos modos, y, poco a poco, le vuelve loco.

—Como la bondad, como la violencia, como todo lo demás, el instinto de conservación no está igualmente repartido en los individuos. Cada uno ha recibido una dosis más o menos fuerte, que le lleva a aceptar de un alma más o menos serena la perspectiva de lo ineludible.

—Admiro la tranquilidad con que el psicólogo penetra en la mentalidad ajena y la describe como describiría un cuarto cuyo inquilino se hubiera ido dejando la llave puesta.

DESEO

Cuando se pide demasiado a las cosas no se encuentran más que el vacío, la sombra eterna...

Las cosas pierden, al ser poseídas, todo el valor que tuvieron al ser deseadas, porque el deseo es

un artista engañador y mentiroso.

Yo quisiera hincar los ojos en la realidad y clavar en mi alma y en mis retinas las imágenes y las sensaciones, como retrato que nunca palidecieron... Pero todo huye prestamente, y aún el recuerdo de los grandes amores se evapora y se pierde en los cielos, como delicado perfume de un frasco de esencia.

La vida es una música errante que pasa bajo nuestros balcones y se aleja y se apaga, dejando un eco de blanca melancolía...

¡Una alegría que nos hace llorar!... Por eso voy caminando con un silencio religioso, temiendo hacer daño al poner mis plantas en el suelo, procurando no turbar el sueño de las cosas.

EL GORRION

De Iván Turguenev

Era una tarde deliciosa; me dirigía a mi casa de campo, después de haber pasado el día de caza, cuando mi perro, acertó el paso y avanzó con precaución hacia un matorral, como si en él hubiera alguna caza.

Me acerqué y vi a un gorrioncito, apenas salido del cascarón. Se había caído del nido. Un fuerte viento cimbreaba las ramas de los árboles.

El perro se aproximó más, con las musculosas patas extendidas como para arrojarse sobre él, cuando de un árbol próximo, dejase caer un hermoso gorrión de brillante plumaje, púsose en frente del perro y abriendo las alas y piando hasta enronquecer, parecía querer disputar la posesión del pobre pajarito.

El cuerpo del gorrión temblaba de terror, sus gritos eran salvajes... ¡Qué enorme monstruo le debería parecer el perro!...

Este retrocedió y se vino a mi lado; hubiera podido decirse que se había percatado de que el gorrión hubiera podido quedarse en las altas ramas del árbol, sin exponer su vida, y por salvar la de su hijo, la expuso.

Yo me alejé invadido el corazón de un santo respeto. De una admiración grande por aquel pajarillo heroico que así nos demostró su amor.

El amor, pensé, es más fuerte que la muerte y que el temor de la muerte. ¡Sólo por el amor se lucha y se conserva la vida!

NOTICIAS SOCIALES

“CLUB YUGOSLAVO”

Con motivo de cumplirse el primer año de la fundación del Club, la Comisión Directiva del mismo ha organizado para el Sábado 22 del corriente mes, una Velada y Baile que dedicó en honor de sus asociados y conmemorando dicho aniversario.

Para este acto la Comisión de Señoritas preparó una Velada, cuyo programa se cumplió en todas sus partes con notable éxito de interpretación.

Los alumnos del profesor Pedro Paggi se desempeñaron en forma impecable, siendo largamente aplaudidos, lo mismo que la Señorita Zatica Varga, a cuyo cargo estuvo el primer número, que consistía en la declamación de trozos literarios y selectas poesías de autores jugoslavos.

La señorita Varga cumplió su cometido en forma brillante, presentándose vestida con traje regional yugoeslavo. Demostró poseer excelentes cualidades declamatorias siendo muy aplaudida.

Sin desconocer el mérito de los números anteriores, deseamos destacar la actuación de la señorita Vergara Yañiz, la que ejecutó con singular maestría y sentimiento varios números de guitarra, entre los cuales intercaló motivos musicales yugoeslavos, que como los demás produjeron la mejor impresión y los más elogiosos comentarios.

Por ahora nuestras más sinceras felicitaciones a todos los participantes de la Velada, por la forma correcta y preciosa con que han desempeñado sus números, lamentando muy de veras que la falta de tiempo no nos permite ocuparnos en forma más extensa de esta Fiesta, lo cual haremos en nuestro próximo número.

La impresión de este periódico se hace por esta vez, en forma apresurada, para aparecer en la fecha que le corresponde, lo cual nos priva del placer de redactar la crónica que en realidad merece esta interesante reunión social.

Las cenas de camaradería se reiniciaron en este mes, realizándose la que corresponde al mes de Octubre, el pasado Jueves, 20 del corrientes, viéndose concurrida por cerca de 40 comensales.

En breve se inaugurará en una de las Salas del Club, una exposición de caricaturas de los miembros de la Comisión Directiva y socios, debidas al lápiz del hábil dibujante, señor Luis Elvera, quien durante la cena del día 20 tomó siluetas del Consul General Lr. Grisogano, Presidente del Club Ingeniero Barbich, Secretario Sr. Bojanich y de nuestro estimado artista pintor Sr. Smodlaka.

En la Velada y Baile del día 22 el Sr. Elvera, tomó del natural nuevos apuntes y caricaturas.

Para fines de este mes el Secre-

COSULICH LINE

Calle Cangallo 336 — Bs. As.

Pozivne Prevoznice

(LLAMADAS)

iz kojegagod mesta u

JUGOSLAVIJI

POLAZAK BRODOVA

Iz Europe

- “ATLANTA” 25. oktobra
- “MARTHA WASHINGTON”
5. novembra (Prva vožnja)
- “SATURNIA” 19. novembra
- “SOFIA” 22. novembra
- “BELVEDERE” 13. decembra
- “MARTHA WASHINGTON”
7. januara 1928
- “SATURNIA” 21. januara

Iz Buenos Airesa

- “BELVEDERE” 4 novembra
- “ATLANTA” 30. novembra
- “MARTHA WASHINGTON”
3. decembra
- “SATURNIA” 13. decembra
- “SOFIA” 30. decembra
- “BELVEDERE”
20. januara, 1928
- “MARTHA WASHINGTON”
4. februara

JUGOSLOVENI

NE ZABORAVITE na svoje **STARE RODITELJE** i ostalu svojtu u starom kraju!

PODUPIRAJTE IH!

Ono što im možete poslati bez poteškoča, za nje znači već izvanrednu pripomoć

Vaši darovi doče im u ruke

NAJBRŽE I NAJJEFTINIJE

ako im ih doznačite preko zavoda

Banco Holandes de la America del Sud

Glavnica, i Pričuve \$ 18,980.000.—

Centrala

Agencia 1:

Bmé Mitre, 300 — Buenos Aires — Corrientes 1900

Naši korespondenti u Jugoslaviji isplatiće vašima i u najmanjem selu bez ikakovog odbitka

Dolare, Engleske Funte ili Dinare u Gotovini

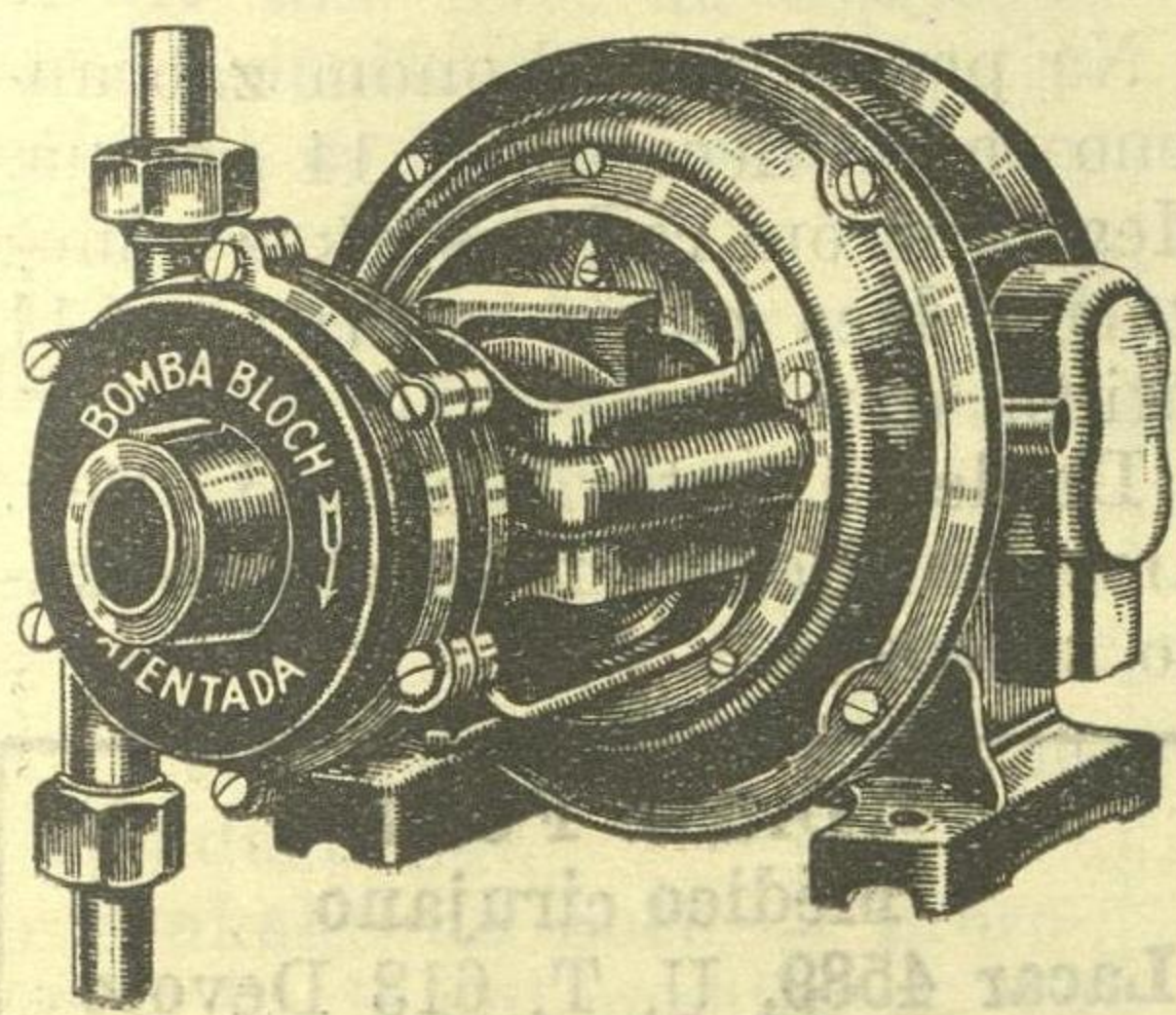
Vi ovgje čete primiti u dokaz u redu uručenog novca namirnicu, potpisanu od dotičnog naslovnika doma.

BRZOJAVNE DOZNAKE, po novom načinu “Rapid” ctpremljene dogju na naslov najkasnije za 7 dana, te računamo za brzovaj samo **SEDA M PEČA**

ŠTEDITE, da postanete neodvisni

5 0/10 U ŠTEDNOM OLELENJU platimo od uloga po kamata, koje pripisujemo svaka tri mjeseca glavnici, tako da odmah i kamati davaju kamate. Ulozi su svaki čas na vaše raspoloženje.

\$ 5 mesečno U 5 GODINA dade **\$ 345.95!!**

BOMBA BLOCH

(Véase página 7)

da Ford nema što novoga baciti na trg. Ford lepo je šutio i radio. Sada se javlja iz Detroita, da ima već 400.000 narudžbi na novi tip automobila. Izradiće ih danomice po 10.000. U svrhu da počne s radom, nametio je već 65.000 radnika na novo.

KU-VE-LU

Što to znači, pitaće čitaoci. Ovo je jedan izraz koji zvuči baš po balkanski. Pa i znači jednu "balkanštinu", koja evate zbog neprestanih promena vlada i zbog teškog gospodarskog položaja u kojem se narod nalazi pod posledicama rata. "KU-VE-LU" je ona vrsta ljudi, koji se okreću uvek za onom strankom, koja je baš na vladi. "Kuda vetar duva", bez razlike jezika, vere i plemena.

PITANJE ZEMLJE MEGJU NAŠIM DRUGOVIMA U SEV. AMERICI.

U čikaškoj "Prosveti" objavio je Gustav Kunaver odulji dopis is Port Artura u Texasu. Bavi se obragjivanjem zemlje, te navagja nekoliko misli, koje se potpunoma podudaraju sa stanovištem naše novine.

Dopisnik kaže megju inim; Došla mi je ideja, kad sam poseo ovdašnju slovenačku naseobinu i vidio, kakovu železnu volju imaju Slovenci za opstanak na vlastitom komadu zemlje. Moja ideja jest sledeća, da bi se udružilo recimo 40 ili 50 obitelji, koje bi si kupile 1000 do 2000 akara zemlje izravno od vlasnika, a ne od agenta. Popisati hoću, kako bi se dalo živeti na 30 akara zemlje ili dakako i na više. U prvom redu treba imati nekoliko krava muzara, par stotina kokoši i vrt za zelenjavu. Ovoga dakako Slovincima ne treba još posebice pripominjati, jer sam vidio jo' kod svakoga, kako lep vrt imade. To su tri glavne stavari na farmi (čakri) za život. A pak dogju druge, važne za prodaju. Ako bi osnovali n. p. naseobinu u mestu, gde dobro uspeva tomata, morali bi svi gojiti nju, ako zelje, onda zelje. Glavna stvar bi bila, da bi proizvodi došli čim ranije na trg. Morali bi pošiljati na trg svi zajednički, po čitavi železnički vagon i više. Ovaka je moja ideja o našoj naseobini: zajednički bi priragjivali, zajednički stavljali proizvode na trg, jer pojedinae toga ne može nego mora da prodaje prekupniku.

Slične naseobine ovde već postoje, samo što nisu slovenačke. Ako se hoće od njih kupiti zemlju, treba ju platiti po 150 do 200 ili više dolara, prema naseobini.

Ja ovoga ne pišem iz osobne koristi, nego radio sam po tvornicama, rudnicima i pretrolejskim vrtaonicama, uopće posvuda, gde se radi za nadnicu, i plaću, ali samostalnosti nisam postigao nigde nego onda, kad sam imao farmu.

U "Prosveti" čitam sve dopise bilo iz industrijalnih mesta bilo s polja. Svako može čitati i

vigjeti, da su zemljodelci najsamostalniji, pa neka budu iz kojegod države ili naseobine. Kako ve dopise megjutim čitamo iz industrijalnih mesta: samo slabo je posvuda, rada malo a zarade nikakove. Negde se radi malo, drugde je stavka, ili ispor, ne dolazite ovamo za poslom, savetuju dopisnici. Ovde su zatvorili tvornicu, onamo otpustili su ih toliko i toliko. Ovakove dopise čitamo iz fabriških mesta. Megjutim nešto sličnoga ne čitamo, da bi pisali farmari, koji se još dosta povoljno izražaju, dokaz, da im ne ide tako strašno slabo.

Ja sam bio sam za kapatasa u rudniku u Arizoni, te znam, kako poduzetnici rade s radništvom. Imao sam nekoliko više upogleda u unutarnjost poslovanja nego pred, kad sam radio samo kao radnik. To me je i najviše teralo od indutrije. Zato sam farmer (čakarero), a farmer ču i ostati. —

Zanimljivo je, da dozrevaju slične misli u Severnoj i u Južnoj Americi, a mislimo, da ne treba drugoga, nego, da se na ovom polju radi sistemastki da se ne ostane kod pojedinih dopisa, nego treba preči organizovanom radu oko pitanja: kako i što treba raditi, da čim veći broj naših iseljenih težaka dogje u ovim bogatim poljanama do vlastite zemlje.

—:o:—

POLJE I SAMO POLJE

Naše nastojanje, da iseljenik održi uvek pred očima činjenicu, da se za veliku većinu našeg sveta samo na polju nalazi mogućnost stalnog i samostalnog opstanka i napretka, nalazi na potpuno razumevanje kod našeg težačkog sveta. Tako nam piše stari prijatelj naše novine s kampa megju inim:

"Plemenita je vaša želja, dašem narodu nije mesto po fabrikama. Polje i samo polje! A zato je potrebna organizacija i kapital. Mendoza, San Luis i Río Negro, to su idealna mesta za gore pomenutu svrhu, sa vanredno zdravom klimom. — Ovde gde se mi nalazimo, zemlja je dobra za poljoprivredu i za stočarstvo, ali, plaća se po \$ 25. — po hektaru najma, sve unapred, u protivnom slučaju dobru garantiju."

I mi neprestano opetujemo: organizovati se. A kad bi postojala dobra organizacija, omogućila bi i put do kapitala, pomoću kredita, koji pojedincu nije moguće postići, a koji bi postigla dobra zadruga, kad bi se vigjelo, da je u sposobnim i poštenim rukama.

TRAŽI SE Pavle Bogdanov, koji se nije javio svome bratu evo tri godine. Ko zna nešto o

Dr. JORGE DEL RIO
Abogado
Sucesiones, contratos, juicios
civiles y comerciales
Estudio:
Perú 151 U. T. 4938 Rivadavia
BUENOS AIRES

njemu, neka izvoli javiti na naslov:

Rafael Jovanović, Cte. Correo, F. C. S.

Želite li, da Vaš novčani dar bude

BRZO I JEFTINO

uručen obitelji u starom kraju, tad se poslužite našim

v Žurnim Doznakama

Takva će doznaka biti isplaćena naslovniku u domovini za **OSAM** do **DESET** dana. Trošak iznosi samo **TREĆINU** onoga, što inače stoji kablegrafska brzojavna doznaka.

Dozračujemo novac takodjer **PISMENIM** ili **KABLEGRAFSKIM** putem u sva mjesta Jugoslavije i to u **DOLARIMA** ili **DINARIMA** po najpovoljnijem dnevnom tečaju

Naš zavod stoji u izravnoj vezi sa "**JUGOSLAVENSKOM BANKOM**", jednim od najsolidnijih bankovnih zavoda u Jugoslaviji, tako da preko središnjice te banke, kao i njenih podružnica, može svoju klijentelu poslužiti točno, brzo i solidno.

Sve željene podatke možete dobiti na Vašem jeziku kod našeg odjeljenja "**GIROS**"

ŠTENDE ULOŠKE ukamačujemo sada uz 4 o/o, a uloške na **ODREDJENI ROK** prema dogovoru

Banco Alemán Transatlántico

Buenos Aires: Reconquista, čošak Bmé. Mitre
Lima 1666.

Callao, čošak Corrientes.

Rosario: Santa Fé 1035 — Cordoba —
San Jerónimo 134. — Mendoza: San Martín 1525. —
Bahía Blanca: Sarmiento Esq. Estomba.

F. Missler

G. m. b. H.

Representante: O. HENZE
BUENOS AIRES SAN MARTIN 666

v NOVČANE DOZNAKE

u sva mjesta JUGOSLAVIJE

u Dinarima ili Dolarima

Prevozne karte

za i iz Europe

Missler je već 20 g. dobro poznat svim Jugoslovenima ovjgje, koje opslužuje tačno i solidno

SUDBINA ISELJENIKOVOG NOVCA

Osim "Slavenske Banke" pala je pod stečaj i druga banka, koja se je u svoje vreme dala na sistematski lov za iseljeničkim novcem. Je to "Prva Srpska Zemljoradnička Banka". Prema izveštaju sev. američkog konzula u Beogradu iznašaju svote uložene u ovu banku iz Amerike lepu svotu od 29 miliona dinara, to jest 510.000 — dolara. Interese nasih ulagaca zastupa američki konzul u Beogradu.

Zanimljivo je, da su bile najgora banke one, koje su imale najnarodniji naziv. Pouka za iseljenika: novac treba poveriti najsolidnijem zavodu a ne onome, koji nosi najlepše ime. — Drugo: prištednje ne ulagajte za sada dok se prilike temeljito ne srede, u zavode u starom kraju, nego u solidne zavode ovde, a kući šaljite samo ono, što mislite dati u potporu svojti. Mnogo teških tisuća bilo bi se sačuvalo, ako iseljenici osobito početka ne bi bili menjali dobre valute za nestalnu evropsku, i ne bi bili poverili svojih prištednja spekulantima i diletantima u starom kraju.

Pošto je ova Banka i u Južnu Ameriku poslala posebnog agenta, koji je radio osobito po Boliviji i Peru, tako nije isključeno, da ima njezinih žrtava i megju nama. Zbog toga objavljam iz čikaškog "Hrvatskog Glasnika" jedan topogledni poziv verovnicima banke, izdan od našeg Gen Konzulata u New Yorku. Iz njega će naši čitaoci doznati, kako im je treba postupati, kad već ovdasnje naše zastupstva nije preko novina izvestilo iseljenika kako i što treba da učine dotične žrtve. Punomoći neka overe na sličan način: kod javnog beležnika (escribano), i na nadležnom našem konzulatu ovde, u Limi, Antofagasti, Valparaisu ili Punta Areni.

Dotični proglas glasi:

Prva Srpska Zemljoradnička Banka u Beogradu pod stečajem

Povodom postavljenog roka za tražbine poverilaca od gornje banke do 1. oktobra o. g. na telegrafsku molbu Generalnog Konsulata Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca u New Yorku, odgovorilo je Ministarstvo Inostranih Dela sledećim brzojavom:

"U stečaju zemljoradničke banke nema zakonske mogućnosti da se već određeni rok produži ali poveriocima ostaje pravo da traže novo ročište i docnije donesu dokaze za svoju tražbinu. Potrebno je da svaki pojedinu izda punomoćije i svom punomoćniku dostavi dokaze u originalu ili overenom prepisu. Pismo sleduje 23337 Marinković" Ministar Inostranih Dela.

Prema gornjem poveriocu treba da direktno pošlju punomoćija svojim zastupnicima, sa dokazima u originalu ili overenom prepisu (dokazima se smatraju: uložne knjžee, potvrde banke o primljenom novcu, potvrde ovdašnjih institucija, da su kupljene čekove uručili Prvoj Srpskoj Zemljoradničkoj Banci i da ih je ova nplatila, i slično).

Punomoćija treba propisno overiti kod javnog bilježnika (Notary Public) County Clerka i ovog Generalnog Konsulata uz taksu od 75c. Generalni Konsulat će overena punomoćija odmah povratiti pošiljocima, da ih oni sami direktno upute u preporučenom pismu svojim zastupnicima u Domo vini.

Generalni Konsulat

Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, 1819 Broadway, New York City.

Broj: 14028/27.

15. septembra 1927.

JUGOSLAVIJA, Kraljevina Srba, Hrvata, Slovenaca i Bugara?

SOFIJA. — Lični organ Burova bugarskog ministra vanjskih poslova, "Mir" donosi na uvodnom mestu jedan senzacionalan članak, za koji se veruje, da je u puten sa znanjem samog g. Burova. U članku se iznose konkretni predlozi o formiranju velikog jugoslovenskog carstva na Balkanu po primeru na bivšu nemačku imperiju. Ova jugoslovenska imperija obuhvatila bi teritorije današnje Jugoslavije i Bugarske, a zadržala bi svoje dinastije, kao što je bio slučaj sa bavarskim kraljem u njemačkom carstvu. U njem bi fungirale kao zasebne države i Srbija, i Bugarska, i Hrvatska, i Slovenija, Crna Gora i Bosna i Hercegovina sa Dalmacijom i na kraju Makedonija. Kao i u nemačkom takobi se i u jugoslovenskom carstvu formirala jedna nacionalna individualnost. "Mir" smatra da baš Srbi treba da povedu kolo i uzmu inicijativu za stvaranje jugoslovenskog carstva na Balka-

nu.

Članak je pobudio veliku pažnju u bugarskoj javnosti te izgleda, da će se u skorij budućnosti početi ozbiljno raditi na izgradnji velike i moćne Jugoslavije.

Gornje objavljam u vezi s novim nemirima na bugarskoj granici, kojom zgodom su komitadžije ubili našeg generala Kovačevića. Dogadjja se nesto sličnoga, kao za vreme Stambuliskoga: čim se je onda pokazalo, da ima s obe strane dobra volja za zbliženje naše države i Bugarske, odmah su se našle tajne ali dobro poznate sile, koje su ubile ovog prijatelja zbliženja. Istotako su i sada počeli komešati i ometati jedan za nas koristan razvitak odnosa i izmirenja na Balkanu.

Gornji glas i tvrdnja dr. Korošca, da su se sastali tajno oba vladara, znak je jedne dobre pojave: da je talijanski pritisak na Balkan, — u slučaju spora s Albanijom, — postigao taj efekat, da su pametni političari s naše i bugarske strane uvigjeli,

Bomba Bloch

para elevar agua u otros líquidos limpios a cualquier altura. Para casas de habitación, bodegas, fábricas, etc. Sin resortes, sin engranajes, sin engrase, sin oxidación ni roturas. Acoplada directamente al motor eléctrico (70 modelos distintos), a explosión (35 tipos) o a polea, accionada por correa.

DIFERENTES GRUPOS:

- 1) Minobloch, el grupo eléctrico más pequeño eleva 300 litros p. hora a 15 mt.; consumo de 1 lámp. de 50 bujías;
- 2) Motobloch, el grupo más pequeño a motor a expl. de 1/2 HP; eleva 3500 lt. p. hora a 10 mt. o 2200 lt. a 20 mt.; consumo, 1/6 lt. de gasol. p. hora;
- 3) Superbloch, para altas presiones (20 atmósferas);
- 4) Con polea libre para cuando la bomba no trabaja;
- 5) Grupos eléctricos combinados con depósitos a presión, que substituyen los depósitos en las partes altas de las casas. Aquellos reciben el agua de la bomba y la mantienen a presión suficiente para alcanzar los pisos más altos del edificio. Cuando el depósito a presión se ha vaciado, la bomba se dispara automáticamente, y cuando ha vuelto a llenarse, se para por sí sola, sin intervención personal.

Por más datos dirigirse a:

MAUDE A. S. — Belgrano 510, Buenos Aires

ZAŠTO DA PLATITE NAJAMNINU ZA ZEMLJU, KAD MOŽETE ZA ISTIM NOVCEM ZEMLJU KUPITI?

U Mendozi okrug San Rafael nalazi se poznata naseobina

"LA LLAVE"

vlastništvo novčanih zavoda:

Banco Frances del Rio de La Plata

i

Banco Español del Rio de La Plata

"LA LLAVE" nalazi se samo 7 legva od grada San Rafael i u blizini željezničke stanice. Naseobina broji već preko 3.000 stanovnika. Zemlja je najbolja i zbog irigacije nezavisna od kiše. Može se početi sa 10 ha. Pogledajte što kažu o toj zemlji oni, koji su na njoj postigli svoje aspiracije:

"Por otra parte, si como se admite generalmente, una familia necesita en el litoral 100 hectáreas para desarrollar sus actividades y derivar su sustento, no trepidamos en afirmar que análogos resultados pueden obtenerse en Mendoza con sólo 5 hectáreas de viña para vino o 2 hectáreas de parrales de uvas finas de exportar". — Benegas Hnos. y Cía.

"Qué pensamos del porvenir de la fruticultura en la provincia de Mendoza, o más bien dicho, en el departamento de San Rafael? — Que no puede ser más brillante". — Víctor Denis.

"Mis viñedos acusan un rendimiento de 250 quintales métricos de uva por hectárea, en las plantaciones de las variedades "Barbera" y "Pedro Giménez", cuidados en debida forma". — Daniel Bustelo. — San Rafael. — Mendoza.

PO DALJNE PODATKE OBRATITE SE PISMENO ILI OSOBNO NA JE DINOG ZASTUPNIKA:

"SLOVENSKA PISARNA"

RUDOLF LEBAN

Donato Alvarez 2518

Bs. Aires

G. Sykora: "Tentación"

ko je naš zajednički neprijatelj. Njegovo nastojanje, da nas svrati s puta približavanja pokazuje nam, da smo na pravom putu, na kojem treba usprkos svih poteškoća ustrajati pod geslom: Balkan balkanskim narodima.

NA "GOSPODARSTVO"
Možete se pretplatiti na sledećim naslovima:

"Gospodarstvo", Calle Nueva York, 3424, Buenos Aires (postom.)

"Slovenska Pisarna", Calle Donato Alvarez, 2518, Buenos Aires. La Paternal.

Doctor Pedro Pandol, Bolívar 1101 ("Jugoslovenski Klub"), Buenos Aires.

M. Suchan, Alsina 463, Buenos Aires.

Pavao Feger E. Quiroga 1415, Dock Sud.

Vicko Malnar, Casa Porro, Chacabuco. F. C. P.

DRUGOVI

koji rade skupa sa Cehoslovaci- ma, neka ih opozore, da izlazi ovde u Buenos Airesu lep i bogato ilustrovani mesečnik "JIHOAMERICKE ILLUSTRACIONE LISTY", koji stoji godišnje samo \$ 2.— m/n — Naslov mu je: Casilla Correo, № 530, Buenos Aires.

Zapatería Antonio POLLAK
Gábotto 1220, Boca, Buenos Aires, tranvías 28, 25, 43, 63, 12, 11 y del Puerto.

Solidan i tačan rad. Popraveci svih vrsti. Podupirajte naše zanatlije! Svoj svome!

DRUSTVA

PLES "ČITAONICE" i "JADRANA". U nedjelju na 2. ovog mjeseca održala su naša vrlo društva "ČITAONICA" i Nogometni Klub "Jadran" poslijepodne ples u prostorijama Jug-Doma Uzajamne Pripomoči u ulici Almirante Brown 721, koji je veoma uspeo i bio dobro posjećen. Između prisutnih opazili smo slijedeće obitelji naše ovdašnje naseobine: Ilič, Fredotović, Višković, Čop, Rubinič, Ivanišević, Bakmaz, Vujnovič, Cetković, Baran, Milović, Karuzič, Ivanišević i mnogo drugih, koji su u prijatnom razpoloženju sproveli tu nedjelju.

Kako čujemo, društva su usprkos dobrog posjeta, imala oko \$ 60.— deficita, što nikako ne naplaćiva agilnost i požrtvovnost priredjivača. Ovi vodjeni su rodoljubnom željom, da u prvom redu nudjaju članima naseobine prijatnu zabavu u svom lastnom krugu, a u drugom redu, da si sakupe nešto za fond svojih društava e da uzmognu naprijedovati i vršiti dostojno svoju visoku zadaću, koju su si stavili. Naša javnost, trebala bi ovakve prireditve više posjećivati i potpomagati. Ako će ići tako naprijed, doći ćemo do toga, da neće htjeti više ni jedno naše društvo priredjivati zabave. Kuda ćemo tako?... Nadamo se, da će za u buduću naša javnost uzeti u obzir ovu sadašnju opomenu.

GRAMOFONSKE PLOČE

Hrvatske, srpske i slovenačke

UČEBNICE HRVATSKO-ŠPANSKOLSKJE

PIŠITE PO CIJENOVNIK

M. Suchan

Calle ALSINA 463

Buenos Aires

"J. D. KOSOVO" u Ensenadi obavilo je pod predseđanjem g. Petra Kebeljiča Glavnu Skupštinu na kojoj je bila popunjena Uprava time, da su bili izabrani odbornicima gg. Etevan Peršič i Josip Šajko, pregledavaocima računa gg. Nikola Sperandu i Rade Suhevič. Društvo uvelo je ovom zgodom jednu novost koju je rodila potreba i za koju preporučamo takogjer ostalim sličnim našim društvima da ju uzmu u obzir kod izgradnje organizacije svojih udruženja. "Kosovo" izabralo je g. K. Kusovca svojim iseljeničkim komesarom, čija će zadaća biti, da stoji pri ruci iseljenicima u svemu što se tiče obaveštenja, traženja rada i uputa, i to sasam besplatno.

O akciji za podignuće "Iseljeničkog Doma" izvestio je predseđnik Skupštinu, da je dotični ulog u Banco de la Nación narastao na 2000.— peča, a da se je dosele prodalo već preko 500 deonica u korist doma.

Veseli nas, da skupštine "Kosova" ne svršavaju u besplodnim debatama, nego da svaka od njih donese po koji konkretni korak na polju programa, koje si je društvo postavilo.

SVAKI ZEMLJODELAC

koji ima pred očima napredovanje u ovoj zemlji, traži nacina, kako da bi mu njegov trud pripomogao do onakovog stanja, da bi mogao on sam i njegova obitelj gledati mirno i besstraha u budućnost. Zbog toga mora da preduzima sve one mere, kojima može da izbegne u koliko mu je iole moguće sve ono, što bi ga moglo pripremiti o plodove rada i znoja dugih meseci.

Jedna od ovakvih mera je osiguranje protiv tuče (grada). I odviše dobro se znađe, da tuča za par minuta može uništiti čitavu žetvu, koja je inače sretno izmakla svim neugodnim činiteljima, što vrebaju na putu od semena poverenoga majci zemlji pa do dozrelog žita.

Kad kupujemo svoje potreps-tine, izaberemo si za dobavitelja onu kuću, koja nam nudi najveću sigurnost, da će nas dobro poslužiti, toli glede mere, koli

glede kakovosti. Na sličan način treba postupati kod osiguravanja protiv pogibelji tuče: treba poveriti svoje interese zavodu, koji nudi naj bolju sigurnost, da može i hoće svoje obaveze napram stranci ispuniti. Među ovakovim zavodima ističe se La Franco Argentina, koja postoji već 30 godina. Već samo ova okolnost dokazuje, da se ne radi o jednom pokusu, nego o zavodu, koji postoji zato tako dugo, jer joj klijentela tako dugo izražava svoje poverenje time, da se služi njime. Tokom ovog dugog razdoblja poduzeće na polju osiguranja na život, protiv nezgoda i požara dokazalo je svoju solidnost i liberalnost napram strankama, čiji vidni izražaj jest 17 miliona pričuva i premija. Zbog toga nudi i na polju osiguranja protiv grada kojemu se je posvetilo ove godine osobito intenzivno, svojoj klijenteli onu stalnost, o kojoj je bila reč gore. Dosele isplaćanih 20 miliona u ime ošteta govori u prilog zavoda više nego duge knjige.

Cerveceria Santa Fe, čija piva je poznata takogjer među našim kolonima oko Rozarija, bila je prodana. Govorilo se, da ju je kupila pivara Quilmes za 12 miliona peča. Megjutim se doznaje sada, da je je kupio jedan sindikat, stvoren s argentinskim i europskim kapitalom, čiji zastupnik u Buenos Airesu je bankarska kuća Friderik Bracht.

KUĆA "ASTRA"

kupuje i prodaje: briljantske, biserne i srebrne nakite, srebrne, porculanske i kristalne servise, umjetničke slike, fine kancelarijske i sobne namjestaje, muske i zenske haljine od svile, i stofa, za zabave i ulicu, svilene, stofane i krznjene kapute, kozuhe, sesire itd. Sve te stvari su od najboljeg materijala a po neverovatnoj jeftinoj cijeni. Sve možete si nabaviti u kući "ASTRA" ili preko nje. **Jovan OSTOJIC TOSKOVIC**
U. 44, Juneal 5295
Suipacha 805, Buenos Aires.

SECCION ESLOVENA - SLOVENSKI ODDELEK

Redaktor: Rudolf Leban

PRVI JAVNI NASTOP SLOVENSKEGA PEVSKEGA DRUŠTVA

„PRIMORJE“ v Buenos Airesu

V soboto, 15. tega meseca imelo je to naše mlado in požrtvovalno društvo svoj prvi javni nastop v dvorani Jugoslovenskega Doma. Čeravno se ni mnogo razglasilo in se ni poslalo več vabil, ker se ni imelo več naslovov ni vsakega posameznega člana priroki, je prostorna dvorana bila polna rojakov in rojakinj med katerimi je bilo tudi precej bratov Hrvatov, prijateljev slovenske pesmi. Veselo nas je iznenadil obisk delegatov bratskega društva „Kosovo“ iz Ensenade, članov „Ljudskega Odra“ in našega umetnika gosp. Ing. Tito Smodlake ter znanega rodoljuba g. J. Bogunoviša, it. d.

Vspored zabave je bil dovolj pester in je zelo zadovoljil poslušalce. Mešani zbor je odpel sledeče pesmi: V snegu, Deklece podajmi roko, Gor čez Izaro, Na Gorenjskem je fietno, Pod klančkom sva se srečala, moški zbor pa sledeče: — Lastovki a ženski zbor, Svračanje, Čej so tiste stazice.

Razven prve, pri kateri se je pevcem še poznala nervoznost so bile vse pesmi izvajane prav zadovoljivo in z občutkom. Kdor pozna težavne razmere in vsakovrstne zapreke ki obtežujejo društveno delovanje, ta si lahko predstavlja koliko truda in požrtvovalnosti je bilo potrebno, kakor s strani pevovodje gosp. Rajko Rajerja tako tudi s strazbora, dokler se je doseglo tako lepo in harmonično izvajanje. Res zaslužijo vsi člani priznanje in pohvalo. Vsak izmed prisotnih je imel samo en občutek: škoda da ni zbor večji. Kako bi tedaj lahko nastopili ne le v na-

ših dvoranah in samo pred našo publiko, nego tudi v kakšni gledališki dvorani, kjer bi nas tudi Argentinci lahko poslušali in zpoznali milozvočnost naših akordnih pesmi in pri tem lahko ocenili našo kulturno stopnjo. Posebno bi to moralo upliviati, kadar bi se znalo da so vsi pevci rokodelci, delavci, ljudje, ki si s težkim trudom priborijo svoj kruh, kateri kljub svemu temu stremijo po prosveti in tako plemeniti zabavi kot je ravno petje. Obenem bi dokazali svetu, da smo kulturnejši kot pa naši tlačitelji z dvatisočletno kulturo, kateri nam zabranjujejo vsako društveno prosvetno delovanje na domačih tleh.

Burko „Zaklad“ so mladi diletantje odigrali povoljno in je vzbudila dovolj smeha. Pohvaliti moramo gostilničarja, kateri je odigral svojo vlogo izvrstno. Ostali so igrali prav dobro.

Improvizirana deklamacija malih dveh bratov, ki sta predstavljala Srba in Hrvata v narodni nošnji, so bile prednašane prav pristrčno. Ravnotako je prijetno dirnila deklamacija gospodične Angele Plahuta, katera je z občutkom in z vso naravnostjo prednašala pesem Simona Gregorčiča: **Soci**.

Po končanem vspredu vršil se je v zgornji dvorani „Jug. Društva Vzajemne Pripomoči“ ples do ranega jutra. Da so se vsi prisotni prav dobro zabavali je dokaz ta, da so skoro vsi ostali prav do jutra.

Bil je to lep slovenski dan v Buenos Airesu in pričakovati je, da bo po tem uspelem nastopu društvo še bolj napredovalo in da bo prihodnja prireditelja pripravila še mnogo več ljudi, kakor Slovencev tako tudi bratov Hrvatov in Srbov.

TERMITI, ČUDEŽNI ZIDARJI IN RUŠITELJI

(Konec)

Kakor v pravljicnem svetu

Učenjaka Froggatt in Savage sta z velikim naporom prežagala plošče termitskih bivilišč, da bi preiskala hišice, ki v njih prebivajo milijonski prebivalci. Opazila sta neštete hodnike, ki vsi vodijo v nekako kupolo, narajeno iz posebej pripravljenega lesa. Med koncentričnimi pregradami se nahaja prostor za ličinke. Le-teh je več milijonov in so velike kakor glavica na šivanki. V prostoru vlada vlažno in gorko ozračje, ki se nič ne izpreminja, a je nekoliko toplejši kakor v ostalih prostorih. Povsod se vidijo špranje, ki skozi nje prihaja in odhaja zrak. Odkod prihaja toplota? Najbrže jo povzročata pretvorba rastlinskih produktov, a vlaga utegne nastati umetnim putem: iz kombiniranja zračnega kisika z vodikom v

termitski hrani. Brez dvoma znamenito kemično delo.

Okrog vzrejevališča ličink so v kubičnih sobah majhna, bela jajca, nanešena na dobršne kope. V zgornjem nadstropju se nahaja posebna soba, ki v nji biva kraljica termitov in njen soprogprinc. Ta kraljica ima 20 do 30 tisočkrat bolj razvit želodec nego njeni podložniki. Slede neštete galerije s podzemnimi hodniki, celice za ličinke in za nimfe. Nato se vrste številna skladišča z zalogo hrane (lesa in trave, zmlete v prah). Odpadki termitov so nanešeni v posebnem prostoru, ki je termitsko stranišče; če je treba, se zopet uporabijo za hrano. Termiti žro vse, pa tudi lastne hiše. Če pritisne glad, snedo številni prebivalci tudi svoj dom, ki je zgrajen iz celuloze. Kadar postane kraljica nesposobna za ploditev, jo termiti snedo.

Govorili smo že o načinu pre-

bave. Celuloza je neprebavljiva, lahko pa se kemično izpremeni v prebavljive shovi, na pr. v sladkor in hidrokarbonate. V ta namen uporabljajo termiti sokove raznih gob, protozorij in nekaterih trav. Sklenili pa so nekako bratsko zvezo z mikroskopično drobnimi živalicami, ki so podobne infuzorijam. Te žuželke bivajo v črevesih termitov. Termit žre celulozo, a živalice jo prekuhavajo. Če se zgodi, da nimajo termiti teh živalic, prenesejo premlet les v svojo trdnjavo in posejejo po njem gobe. Nato pa ne pojedjo gob, marveč les, ki so ga gobe kemično prekvasile. Če ni ne tega ne onega, se hranijo s humusom, ki je poln raznih bakterij in prebavljiv za termitski želodec.

Socijalna organizacija termitov.

Termitski „grad“ s svojo kraljevsko palačo, vzrejevališčem, skladišči za živila in z vrtovi, je središče, ki vodijo vanj številni podzemeljski hodniki, ki so hermetično cementirani s predori in garažami. Segajo cele kilometre pod zemljo tja do kraja, kjer si termiti „nabavljajo“ živež. Zanj skrbe delavci, ki so številčno najmočnejši družabni razred. Poznamo dve vrsti: veliki imajo ostre škarje in se bavijo s predelavanjem lesa, mali pa opravljajo domača dela, skrbe za popravek hiše, sejejo gobe, strežejo kraljici in neprestano spravljajo njena jajca. Samo ta delavska kasta termitov ima v črevesih omenjene živalice, zato edinole ta prebvlja svojo hrano. Vse ostale kaste dobivajo živež iz ust delavcev ali pa žro hrano, ki jo na opisan način pripravijo delavci. Zaradi tega svojega položaja imajo „domači“ delavci — veliko oblast v termitski državi. Od njih zavisi, koliko prebivalstva sme imeti termitski grad; kar presega določeno mejo, mora neusmiljeno poginiti. Termiti niso brez vsakršnega altruističnega čuta: če jih sreča lačen veliki termit in prosi hrane, mu ustrežejo, ali odvišen zarod pomoré brez ozira na levo in desno.

Razen delavcev imajo vojaško kasto. Tudi vojakov sta dve vrsti. Manjši opravljajo nekako policijsko službo, večji pa varujejo dom pred vnanjimi sovražniki. Le-ti nimajo zadostnih prebivalcev in jih morajo delavci dobesedno pitati, opremljeni pa so z nekakimi škarjami, na jekleno trdi glavi. Pri nekaterih vrstah termitov imajo celo topničarje. Na njih glavi je cev, ki brizga v precejšnjo daljavo neko strupeno tekočino.

Če se na „gradu“ pojavi majhna luknjica, skozi katero bi utegnili priti njihova najhujša nasprotnica — mravlja — se brž pomole glave vojakov in zaprovod v predor. Ko sovražnik odide, dajejo z nekakim žvenketanjem znake. Na lice mesta prihitel delavci in dobro zacementirajo poškodovano mesto. Zdi se, da to ni edin način termitskega pogovarjanja. Imajo cel niz zvo-

kov z določenim pomenom. Če je luknja velika, jo delavci dobesedno zazidajo in ostavijo vojake zunaj. Tako se termitski bojevniki velikodušno žrtvujejo za interese svojega rodu: ker namreč ne morejo najti vhoda v „grad“, poginejo ali pa postanejo plen mravelj.

Pri termitski kraljici

Termitska kraljica je v primeru z drugimi termiti ogromne postave. Trebuh ji je podoben beli klobasi, iz katere moli majhna glavica. Njen mož je največja šlapa, kar si jih lahko mislimo; venomer je skrit pod trebuhom svoje plemenite soproge. Kraljica živi pet let. Vso to dobo daje svojemu rodu po eno jajce vsako sekundo, to se pravi: 30 milijonov jajc na leto. Druge dolžnosti očitvidno nimá. Okrog te okorne matrone, ki se nikamor ne gane, se venomer sučejo delavci, ki pridno odnašajo jajca v posebna skladišča. Pred zakonsko posteljo termitske kraljevske dvojice stoji dan in noč kordon vojakov, ki so s hrbtom obrnjeni h kraljici in vsak trenutek pripravljene, da se postavijo s škarjami v bran za pomnoževalko svojega rodu.

Priredil Ignotus

Žalno dejstvo. Tudi med slovinci se najdejo že taki goljufi, ki oropajo svojega sorojaka.

Lešnjak Franc, doma iz St. Jošta pri Vrhniki in ki se nahaja v Ameriki kakih 6 mesecev, vrnil se je pred tednom dni iz Zarate, kjer je kot mehanik bil zaposlen pri instalaciji petrolejskih destilacij. Pri hotelu „Balcanico“ si je najel sobo in iskal si je novo delo. — Prav dobro se mu je zdelo, ko je v pondeljek 17. t. m. pri mizi našel nekega rojaka, kateri je bil zelo ljubeznjiv in zelo zgovoren. Pravil mu je, da je doma nekje blizu Novega Mesta na Dolenjskem in da je že par let tukaj v Argentini. Precej visok in močan na vid, malce debel celo, in okoli 35 let star, je priložnostni prijatelj napravil zelo dober vtis na Lešnjaka. Ta — v želji da še nekaj časa pokramljata — povabil ga je s seboj v svojo sobo, kamor je naročil steklenico pive. V prijetnem razgovoru jima je potekal čas. Toda — ne dolgo. Kar nenadoma je Franceta prijelo nekaj čudnega. Občutil je silno zaspanost in oči so mu postale tako trudne, kot da bi jih 15 dni ne bi bil zaprl. Ne da bi imel časa kaj spregovoriti, je takoj zaspal. —

Ko je čez kakih 10 minut prišel zopet k sebi, ni videl več prijatelja. Noč ga je vzela. Hitro si je pregledal žepe, ker se mu je ves dogodek zdel nekam čuden. In res, njegovo slutnje so se opravičile. — Denarja, težko prihranjenih 135 pesov ni bilo več. Naznanil je takoj vso stvar po-

liciji, toda — mesto je veliko in uzmoviča je težko izslediti. Pri opisovanju prisiljenega prijatelja omenja, da ima dotičnik na levem očesu rdečkasto liso, nekaj žile, ki su prozorne. Rojaki, Pazite se! V knjižici "Argentina" smo na nekem mestu zapisali: "Ne zaupaj ljudem, ki jih ne poznaš in ki se ti vsiljujejo, čeravno govorijo v tvojem jeziku."

"TA SVET NI ZA MENE, ZATO GREM POGLEDAT NA DRUGI SVET"

Na svidenje pred vratmi pekla", tako je napisal pismo, s katerim se je ločil od tega sveta Lukežič Avgust, ki se je 18. t. m. popoldne okrog petih popoldne obesil v svoji sobi. V daljšem pismu, ki ga ima v rokah policija, je napisal zakaj ostavlja ta svet. Baj je storil to, ker je bil čez en mesec brez dela, in pa zaradi noge, v katero je bil ranjen v vojski in ki ga je vsled nepopolnoma zaceljene rane še vedno bolela.

Rodom je bil iz občine Gradiš-

če pri Gorici. Semkaj je prišel pred kaksnimi 6 meseci. Značilno je, da se je pred kakimi dvema meseci obesil njegov brat v Evropi.

Pokojnik je žrtev tukajšnjih socialnih razmer, v kakoršne pride izseljenik posebno začetkoma, in katere bi se z primerno organizacijo lahko premagalo. Pokojnik novih težav ni mogel premagati sam, ker je imel življenske sile izpodjedene iz časa svetovne vojne. — Naj mu bo lahka argentinska zemlja!

VPRAŠANJE ZEMLJE V SEV. AMERIKI

New York, N. Y. — Zemljiščna politika Združenih držav zastaja dalje za Kanado, Mehiko in drugimi dominijoni, so naglašali govorniki na letnem zborovanju Henry Georgove ustanove, ki je poznana kot organizacija, ki zagovarja samo en davek v Združenih državah. Zborovanja se je udeležilo 300 delegatov in trajalo je tri dni.

Jose Miguel Bejaramo, tajnik

mehiške trgovske zbornice v Združenih državah, je razlagal, kako na oni strani Rio Granda vlada kontrolira veleposestnike, ne pa veleposestniki vlado. Povedal je, kako je vlada prevzela veleposestva in je na njih naselila 600.000 kmetov z družinami, ki niso imeli zemlje.

V zapadni Kanadi plača farmer, ki obdeluje svojo farmo prav malo ali — nič davka od svojih poslopij in drugih izboljšanj na farmi. On plača le zemljiščni davek v Manitobi in Saskatchewanu ne plačajo farmerji davka od poslopij na farmi. Take olajšave so tudi v drugih kanadskih provinciah za farmerje.

Jakob Lange, profesor na poljedelski šoli v Odenseju na Danskem, je naglašal, da nikjer na svetu ni bogastvo tako enakomerno razdeljeno med kmeti, kot na Danskem. To pa prihaja od pametnega obdajčenja zemljišč.

Svet, ki se ne obdeluje, je po nekaj letih podvržen višjemu davku. V nekaterih kmečkih občinah se ne plačuje davek od poslopij na kmetijah.

Benjamin C. Marsh, tajnik Ljudske lige za rekonstrukcijo, ki se izredno zanima za poljedelsko vprašanje, je povdarjal, da je največja nesreča za farmerje v Ameriki zemljiščna spekulacija. Svet, ki bi bil izredno dober za obdelovanje, se ne obdeluje, ker lastnik upa, da ga proda po visoki ceni. Naobratno pa farmer plačuje visok davek od slabega sveta, ker ima na njem poslopja in ga obdeluje. Marsh meni, da je treba odpraviti davek na farmerska poslopja in da se svet obdavi porodovitnosti, da se olajša farmerjem breme. "Prosveta"

V Trstu so spravili fašisti po dolgem trudu v 12 udruženj 4600 rokodelcev. Fašistično vodstvo jim obljublja sijajno bodočnost potom udruženj.

Na italijanski drobiž je pljunil z zaničevanjem v navzočnosti gostov v hotelu "Central" v Gorici Neme Ervin Kammerer. Obsojen je na eno leto ječe.

Fašisti, katerim smrdi vsako delo. Fašistični "Il Popolo di Trieste" piše v članku "Vedno isti", da ako bi razdelili fašiste na dve strani, bitali na eni oni, ki delajo, na drugi pa oni, ki se ne brigajo za nobeno delo. Slednjim je mar v glavnem to, koliko popijejo in pojedjo po kavarnah tekom vednega počitka popoldne, popoldne, zvečer in ponoči. Živijo od perfidije in dobro jim je došla vsaka slaba vest, da jo spravijo v široke razgovore. Izvajanja kakega take-

galepega možakarja na počkah ali kakega večnega brejselnega človeka slonijo le fantaziji. Tako je sredi fašističnih vrst v Trstu ta 1927!

Premeščanje slovenskih učiteljev se nadaljuje. V turinško okrožje so premeščeni učitelj Velišček in Čehovin učiteljica Bratuž, v šolsko okrajje Macerata pa učitelj Kramar. Nadalje so premeščene učiteljice Marica Perin iz Šebrelj Albina Grželj iz Cerkna v notranjo provinco ter Velikon iz Lokovca v Toskano.

Za notarja v Vipavi je imenovan odvetnik dr. Gioseffi Poreča.

Kdor se zanima za nakup zemljišča tukaj v Argentini, naj ne pozabi pisati po brošuro, ki je o tem vprašanju izdala Slovenska Pisarna. Knjižico dobimo brezplačno. Vsebuje tudi splošne podatke o Argentini, ki so važni za vsakega našega naseljenca.

TEČAJ DINARA

Banco Alemán Transatlántico, 20. oktobra, 1927:

100.— dinara \$ 4.25 m/n. za pismene i za kablegrafske dorake

Iščeta se dve družini z nekoliko odraslimi otroci, ali pa po dva ali trije moški, za obdelovanje zemlje "na pol" v naselbeni La Llave. — Po podrobnejše podatke naj se interesenti obrnejo na Slovensko Pisarno, Donato Alvarez, 2518. Buenos Aires.

Slovnica kasteljanskega jezika

Ker je povpraševanje za slovnico zelo veliko, kar jasno dokazuje nujno potrebo iste, in ker smo primorani, vsled velikih stroškov, tiskati le nujno potrebno število izvodov iste, prosimo s tem vse rojake, naj nam takoj sporočijo če je bodo kupili. Slovnica bo imela 160 strani, vsebina je urejena z ozirom na potrebe delavcev različnih strok in bo stala \$ 2.00. Slovnica pojde tiskati v tri dni v tis k.

Operacijo na želodcu je srečno preстал nač tržaški rojak, g. Fr. Cerkvenik. Želimo mu, da čim pred popolnoma okreva.

ROJAKI NAROČAJTE SE

Na "Gospodarstvo". Časopis ne uživa nikakih podpor, stroški so veliki, tako da je njegov napredek odvisen od števila naročnikov. Tej okolnosti je treba pripisati, če časopis še ni taki višini, kot bi mi sami želeli, da bi bil. Pridobivajte nom tudi naročnike v krogu svojih znancev in prijateljev!

-: PRIPOROČAMO :-

-: ROJAKOM :-

VINO S KINOM

VINO CHINATO GARDA

NAJBOLJŠE SREDSTVO

PROTI VROČINI IN

ZA OTVORENJE APETITVA

SLOVENSKA GOSTILNA

"PRI GORIŠKEM GRADU"

NUDI: TEČNO HRANO,

DOBRO VINO

OB ZMERNIH CENAH.

Priporočja se:

OSKAR FRATNIK, lastnik

Calle Yerua 5098

La Paternal (Bs. Aires)

Slovenska Pisarna

RUDOLF LEBAN

DONATO ALVAREZ 2518

Buenos Aires

Informacije za, posredovanje na splosno za nakup zemlje, pravne zadeve, zavarovanja itd.

ZALOGA STAVBENEGA MATERJALA
 :: ŽELEZNINA — BARVE — STEKLO ::

— V tej naši trgovini boste točno in pošteno posluženi —

Bmé. FLOR

CALLE ASUNCION 4602 (Villa Devoto)

U. T. 724 Devoto

Buenos Aires

SVOJI K SVOJIM!

Krojaški mojster **MINKO MERVIČ** izdeluje:
 obleke, površnike, suknje in vse v stroko spadajoče delo po
 najnovejšem kroju in primernih cenah

CALLE FRAGA 49

BUENOS AIRES

SLOVENCIM TRGOVCI IN OBRITNIKI SAMO

ČE BOSTE OGLASALI V „GOSPODARSTVU“

BOMO VEDELI ZA VAS.

Slovenska Gostilna

„GORICA - TRIESTE“

BERISSO F. C. S.

Cadiz 58

LA PLATA

Nudi tecno hrano,
 dobro vino

pro zmernih cenah

GOSTIJE ZA NOVOPOROCENCE

Priporoča se:

VELIŠČEK LEOPOLD

lastnik

:- ROPA para OBREROS :-

CAMISERIA y ROPERIA — Avda. SAN MARTIN 1635

Izgotovljene delavske obleke in perilo

: : KUPITE DOBRO IN PO CENI' PRI NAS : :

OBIŠČITE NOVO SLOVENSKO GOSTILNO

Garmendia, esquina Osorio y Avalos, (ena kuadra od železniške
 ga prehoda)

LEPI PROSTORI, IZVRSTNA PIJAČA IN TOČNA POSTREŽBA

Priročata se Ivan ROVTAR in Peter SPACAPAN lastnika

RESTAURANT EUROPA

Slovenska Gostilna "Restaurant Triestno"

Calle Osorio 5035 (La Paternal) - Buenos Aires

—«o»—

Postrežba točna, cene primerne.

Priporoča se svojim rojakom za obilen obisk.

FRANC MAKOVEC, lastnik.

L O V C I

kože od divjačine, katero postreljate najboljše prodas-
 te pri nas!

Izdelujemo iz nje za stranke če žele, tudi plašče, odeje
 itd.

FRANCISCO LHOTA

Charcas 716 —Buenos Aires

SLOVENSKA GOSTILNA

“Comida Genovesa”

Triunvirato št. 3537

Buenos Aires

Ima lepe prostore, rezervirane sobe, izvrstno jed in pijačo.

— Za obilen obisk priporoča se svojim rojakom —

MIHAEL, SKRLAVAJ, lastnik.

KOVAŠKO IN KLJUČAVNČARSKO
 PODJETJE

HERRERIA DE OBRA

LEOPOLD ŠTROSAR

WARNES 2109 (La Paternal)

Buenos Aires

Priporoča se rojakom!

Slovenska Gostilna

PRIPOROČA SE JUGOSLOVENOM

Calle Cádiz 45 (Berisso)

Puerto La Plata

PERFUMERÍA

Avenida San Martín 1717

U. T. 4055 Flores

BRIVSKE POTREBŠČINE — PARFUME — MILO

Poskušajte kupiti, in prepričali se bode-
 o kakovosti in nizki ceni naših predmetov

Oasis

POZIVNE KARTE NA OBROKE

IZPLAČLJIVE V 6 - 10 ALI 15 MESEČNIH KVOTAH

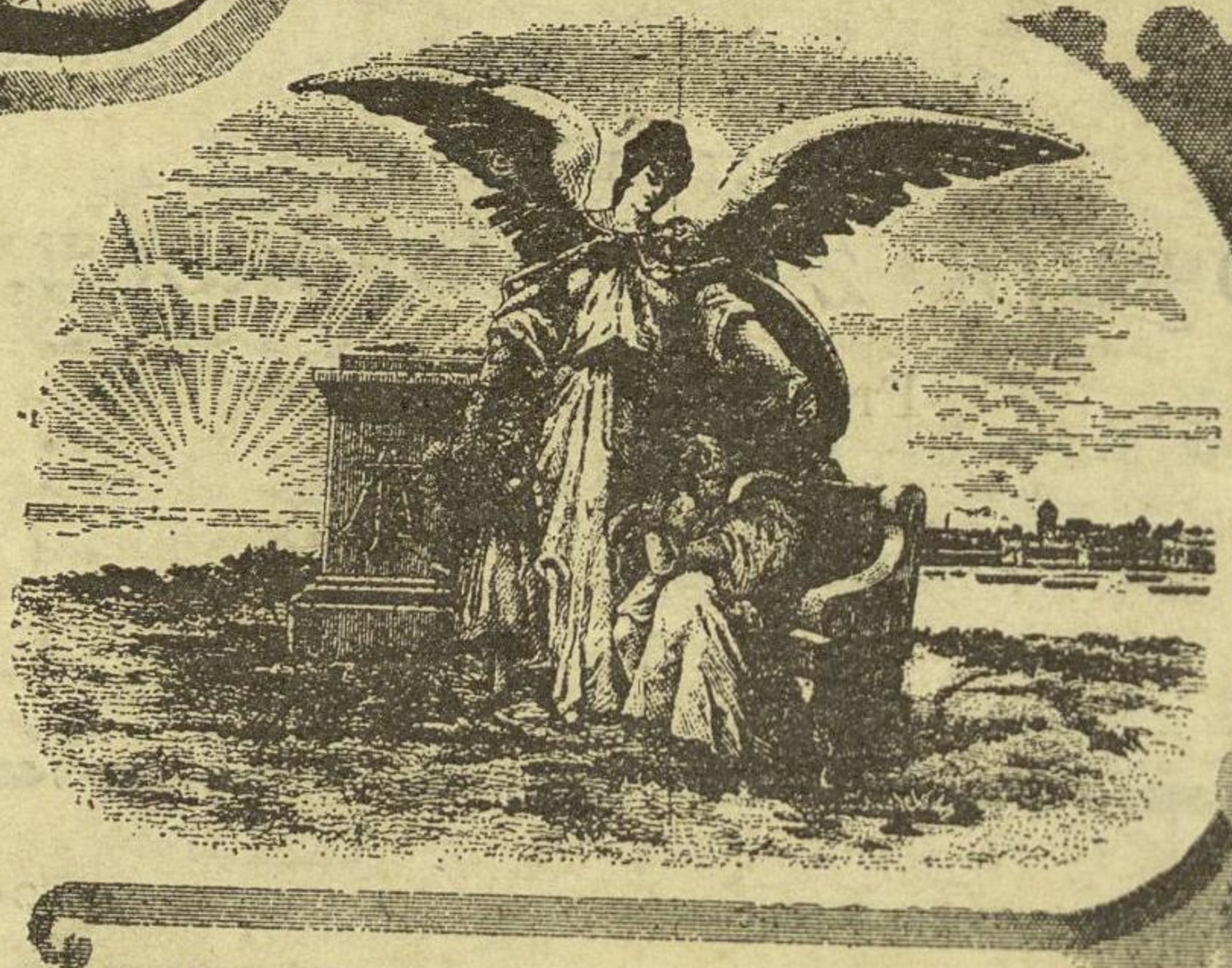
dobite za katerikoli parnik pri zavodu

Pišite nam slovenski!

Cía. Internacional de Viajes

BUENOS AIRES
 L. N. ALEM 326 - 330

LA FRANCO ARGENTINA

COMPANIA DE SEGUROS

666 CANGALLO 666

Potpuno Uplacena Glavnica \$ 3.000.000.
 Realno Jamstvo \$ 17.000.000.
 Isplacena Otstetnina \$ 20.000.000.

La Franco Argentina radi u sledecim predmetima:

POZARI - ZIVOT - NEZGODE
KOD RADA - POMORSTVO
GRAD (GRANIZO) -
AUTOMOBILI - STAKLO

Prije nego sto se mislite osjegurati protiv kojegod od ovih pogibelji, pitajte cijene i uvjete zavoda "LA FRANCO ARGENTINA" bilo izravno od njezine poslovnice u ulici Cangallo 666 u BUENOS AIRESU ili od njezinih agenata, koje imademo po svim mjestima sirom zitarskog predjela republike

Njezine su police najliberalnije

Njezino poslovanje je brzo y tacno

